

Na základe plánu práce na rok 2018 uskutočnila Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „SOI“) celoslovenskú kontrolnú akciu na hračky, ktorá prebiehala do konca novembra 2018. Kontrolná akcia bola zameraná na dodržiavanie informačných povinností, označenia CE, bezpečnostných upozornení a bezpečnosti pri všetkých kategóriách hračiek. Inšpektori SOI kontrolovali hračky nachádzajúce sa v ponuke na trhu SR, ako aj hračky vstupujúce na trh EÚ, ktoré sa kontrolovali na základe hlásení colných úradov. Predmetom kontroly bezpečnosti a zhody s technickými predpismi boli všetky kategórie hračiek.

Na overenie bezpečnosti a zhody hračiek s technickými požiadavkami SOI odoberala vzorky zo všetkých kategórií hračiek na základe vlastných skúseností, spotrebiteľských podnetov a informácií o nebezpečných výrobkoch určitých druhov hračiek, ktoré boli hlásené cez systém RAPEX (systém Spoločenstva na rýchlú výmenu informácií, ktorý slúži na informovanie o rizikových výrobkoch medzi orgánmi trhového dohľadu všetkých členských štátov EÚ).

Výsledky kontroly

V sledovanom období vykonala SOI kontroly v **347 prevádzkových jednotkách** (ďalej len „PJ“) v rámci celého Slovenska. Vo všetkých prípadoch išlo o dovozcov alebo distribútorov, pričom v zmysle platnej legislatívy distribútorom je aj predajca. Nedostatky boli zistené v **142 PJ**, čo predstavuje **40,92 %**. Nedostatky boli zistené v označení 472 druhov hračiek v celkovej hodnote 13.087,60 € a 37 druhoch odobratých vzoriek hračiek.

Kontrola označovania a návodov na použitie

Inšpektori SOI vykonali v roku 2018 celkovo 1291 kontrol hračiek za účelom kontroly ekonomických záujmov pri predaji hračiek, overenia úplnosti označovania hračiek, návodov na použitie, bezpečnostných upozornení a overenia bezpečnosti a zhody hračiek.

Tabuľka č.1 Najčastejšie zisťované nedostatky v označovaní hračiek

Zistený nedostatok	Počet druhov	Hodnota
Chýbajúce alebo nesprávne označenie CE	14	347,30 €
Neoznačenie výrobcom a jeho adresou	193	5.805,47 €
Neoznačenie dovozcom a jeho adresou	103	1.959,29 €
Chýbajúce identifikačné údaje hračky	67	2.205,72 €
Chýbajúce bezpečnostné upozornenia, návody	55	829,58 €
Bezpečnostné upozornenia, návody v cudzom jazyku	191	6.255,82 €

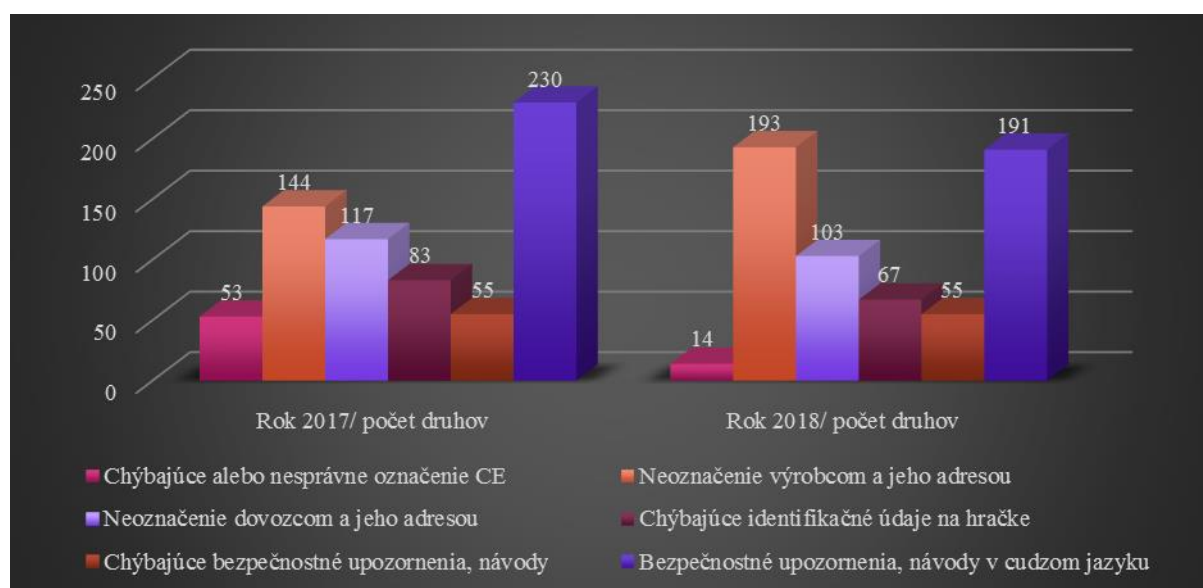
Poznámka: vzhľadom na to, že niektoré druhy kontrolovaných hračiek vykazovali súbežne viaceré nedostatky v označovaní, počet druhov a hodnota nekorešponduje so sumárnym počtom druhov s nedostatkami

Z uvedených údajov vyplýva alarmujúce zistenie, ktoré poukazuje na neplnenie si zákonných povinností samotnými výrobcami, kedy pri 193 druhoch hračiek bolo kontrolou zistené, že výrobca neuviedol na hračke svoje obchodné meno alebo ochrannú známku a sídlo, miesto podnikania alebo adresu, na ktorej je ho možné zastihnúť (40,89 %).

K značnému zanedbaniu povinností došlo aj na strane dovozcov a distribútorov pri prekladoch bezpečnostných upozornení a návodov do kodifikovanej podoby štátneho jazyka a to pri 191 druhoch hračiek (40,47 %).

V poradí ďalším najčastejšie zisteným nedostatkom na hračkách bolo u neuvedenie obchodného mena alebo ochrannej známky dovozcu, sídla alebo miesta podnikania alebo adresy, na ktorej je ho možné zastihnúť a to pri 103 druhoch hračiek (21,82 %).

Graf č.1 Porovnanie nedostatkov v značení hračiek v r. 2017-2018

Na základe grafického porovnania je možné konštatovať, že kontroly nepreukázali výrazné zlepšenie v oblasti označovania hračiek povinnými údajmi podľa zákona č. 78/2012 Z. z. o bezpečnosti hračiek.

Kontrola bezpečnosti a zhody hračiek s technickými predpismi

Na overenie bezpečnosti a zhody odobrali inšpektori SOI celkom **67 druhov** hračiek, z ktorých bolo 17 druhov testovaných v rámci medzinárodného projektu. Z celkového počtu testovaných hračiek na základe ich skúšania **nevyhovelo** technickým požiadavkám **37 druhov** (55,22 %).

Požiadavkám na bezpečnosť nevyhovelo **34 druhov** hračiek z dôvodu, že ich konštrukčné vyhotovenie alebo chemické zloženie predstavuje pre dieťa riziko ohrozenia zdravia. Vzhľadom na riziko, ktoré predstavujú museli byť predmetné hračky klasifikované ako **nebezpečné výrobky**.

Informačné povinnosti, ktoré musia byť na hračke pevne pripevnené, dôležité informácie, ktoré musí obsahovať návod na použitie a bezpečnostné upozornenia v súlade s príslušnými technickými normami neboli uvedené na **3 druhoch** výrobkov. Vzhľadom na nesplnenie týchto povinností museli byť predmetné hračky klasifikované ako výrobky **nezhodné** s technickým predpisom.

Požiadavkám na bezpečnosť podľa príslušných technických noriem vyhovel **30 druhov** hračiek.

O zistených nebezpečných výrobkoch, ktoré predstavujú závažné riziko ohrozenia zdravia, SOI priebežne informuje spotrebiteľov na svojej webovej stránke.

Všetky nebezpečné výrobky sú priebežne po došetrení v celom dodávateľsko - odberateľskom reťazci hlásené aj do systému RAPEX. SOI prijme opatrenia na ochranu trhu pri všetkých výrobkoch nezhodných s technickým predpisom.

Kontrola výskytu nebezpečných druhov notifikovaných v systéme RAPEX

Kontroly boli zamerané aj na výskyt nebezpečných hračiek na trhu SR, ktorých nebezpečnosť bola nahlásená do systému RAPEX inými orgánmi dohľadu členských štátov EÚ. V priebehu kontrolnej akcie bolo do systému RAPEX nahlásených **514 notifikácií** na hračky. V rámci kontrol bolo na trhu SR zistených **33 druhov nebezpečných hračiek**, kde notifikujúcou krajinou bol iný členský štát EÚ.

Kontrola hračiek vstupujúcich na jednotný trh EÚ

SOI v spolupráci s Finančným riaditeľstvom SR vykonala v rámci kontrolnej akcie na hračky kontrolu výrobkov dovážaných z 3 krajín, pri vstupe na trh Európskej únie s odvolaním na čl. 27 až 29 Nariadenia EP a Rady č. 765/2008, ktorým sa stanovujú požiadavky akreditácie a dohľadu nad trhom v súvislosti s uvádzaním výrobkov na trh a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 339/93 (ďalej len „Nariadenie EP a Rady č. 765/2008“).

V rámci spolupráce s Finančným riaditeľstvom SR bol na žiadosť SOI vypracovaný rizikový profil na všetky sortimentné skupiny hračiek.

Colné úrady za sledované obdobie zaslali inšpektorátom SOI celkom **236** hlásení. V **115** prípadoch boli vykonané kontroly, v rámci ktorých bolo prekontrolovaných celkovo **1117 druhov hračiek** v celkovej hodnote **1.109 218,51 €** a z toho **260 druhov** hračiek v hodnote **168.148,88 €** nebolo prepustených do voľného obehu z dôvodu ich nezhody s harmonizovanými predpismi.

Záver

Cieľom kontrolnej akcie bolo preveriť stav všetkých kategórií hračiek nachádzajúcich sa na trhu SR ako aj hračiek vstupujúcich na jednotný trh EÚ, keďže sortiment hračiek patrí medzi komoditu s vysokou rizikovosťou.

Kontroly boli zamerané predovšetkým na správnosť a úplnosť ich označovania, kontroly ES Vyhlásení o zhode, bezpečnostných upozornení a návodov na použitie ako aj na overenie ich bezpečnosti a zhody s technickými požiadavkami.

Aj napriek častým kontrolám sú v tejto oblasti nepretržite zisťované nedostatky, predovšetkým v oblasti plnenia povinností hospodárskych subjektov, ktorí uvádzajú a sprístupňujú hračky na trh. Konkrétne z výsledkov kontrolnej akcie vyplýva, že hospodárske subjekty si naďalej v značnej miere neplnia povinnosti ohľadom označenia hračiek výrobcom aj dovozcom – t.j. ich obchodným menom alebo ochrannou známkou, sídlom alebo miestom podnikania, alebo adresou, na ktorej je ich možné zastihnúť. Ak táto povinnosť nie je splnená, distribútor nesmie takúto hračku distribuovať resp. predávať. Povinným uvádzaním týchto údajov spolu s označením identifikujúcim hračku sa zabezpečuje lepšia výsledovateľnosť a to hlavne v prípade, ak hračka nevyhovuje bezpečnostným požiadavkám.

Najčastejším zisteným nedostatkom v oblasti bezpečnosti hračiek boli mechanické riziká, kedy hračky obsahovali malé časti. Hračky a odnímateľné súčasti hračiek pre deti do 3 rokov nesmú v akejkoľvek polohe úplne zapadnúť do valca na malé časti. Z hračiek sa pri skúške ťahom silou menšou ako 90 N oddelili malé časti, pričom tieto úplne zapadli do valca na malé časti. V takýchto prípadoch hrozí u detí riziko poškodenia zdravia udusením.

Obrázok č.1 Plyšová hračka s príveskom (z hračky pri skúškach odpadli malé časti: obe oči, nos a prívesok s retiazkou)

Obrázok č. 2 Valec na malé časti (Používa sa na určenie, či výrobky určené pre deti mladšie ako 3 roky predstavujú riziko udusenía, vdýchnutia alebo požitia z dôvodu malých častí)

Obrázok č. 3 Z hračky oddelené malé časti úplne zapadli do valca

Z celkového počtu odobratých hračiek nevyhovelo technickým požiadavkám na ich bezpečnosť 37 druhov, čo predstavuje 55,22 %.

Pre porovnanie, v roku 2017 len 34,94 % z celkového počtu vzoriek odobraných na testovanie, nevyhovelo technickým požiadavkám na ich bezpečnosť.

Výsledky celoslovenskej kontrolnej akcie poukazujú na skutočnosť, že situácia na trhu s hračkami sa za uplynulé obdobie nezlepšila a preto bude SOI pokračovať v kontrole dodržiavania požiadaviek podľa zákona o bezpečnosti hračiek aj v nasledujúcom období.

Prijaté opatrenia

1. Zo všetkých kontrol boli spísané inšpekčné záznamy.
2. Pri 23 druhoch hračiek v celkovej hodnote 599,87 € prijali kontrolované osoby dobrovoľné opatrenia na odstránenie nedostatkov, pričom sa tieto subjekty zaviazali, že do ich odstránenia nebudú hračky ďalej predávať a distribuovať.
3. Pri 449 druhoch hračiek v celkovej hodnote 12 487,73 € boli kontrolovaným osobám uložené opatrenia zakazujúce ich predaj a distribúciu do doby odstránenia zistených nedostatkov podľa § 6 ods. 1 písm. a) bodu 1 zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu.
4. Colné orgány v spolupráci so SOI prekontrolovali celkovo 1117 druhov hračiek, pričom 260 druhov v celkovej hodnote 168.148,88 € nespĺňalo požiadavky podľa harmonizovaných predpisov a z tohto dôvodu neboli prepustené do voľného obehu.
5. SOI v zmysle čl. 21 Nariadenia EP a Rady č. 765/2008 v 3 prípadoch informovala hospodárske subjekty o zámere uložiť obmedzujúce opatrenia na ochranu trhu pred nebezpečnými výrobkami:
 - pri 1 druhu hračky hospodársky subjekt prijal dobrovoľné opatrenie, že nebude

výrobok ďalej predávať a stiahol ho z trhu;

- pri 1 druhu hračky sa potvrdilo podozrenie, že ide o falzifikát značky európskeho výrobcu hračiek;
- na 1 druh hračky zodpovedný hospodársky subjekt uvedený na výrobku nepredložil požadovanú technickú dokumentáciu a ES Vyhlásenie o zhode ani po opätovnej výzve.

6. Všetkých 34 nebezpečných hračiek bude po došetrení v celom dodávateľsko - odberateľskom reťazci nahlásených aj do systému RAPEX.